

La seca d'Olkairun

L. VILLARONGA

El descobriment per part d'Aldecoa¹ d'una moneda amb una nova llegenda ibèrica durant una visita al museu arqueològic de la Institución Príncipe de Viana de Pamplona va assenyalar que encara no coneixíem totes les seques ibèriques que bateren moneda en l'antiguitat, alhora que fa evident la possibilitat que en el futur es descobreixin noves seques, tal com ara ha succeït.

La descripció de la nova moneda és:

a/ cap viril barbat a la dreta, del tipus que anomenem *bascó*,² amb un dofí al davant. r/ genet portant espasa a la dreta; dessota, la inscripció ibèrica que Aldecoa interpretà per OLKAIRTUM.

Pes: 11,05 g Ø: 24,4 mm posició dels encunys 6. Figura 1.

Amb el temps han aparegut dues altres monedes d'aquesta seca, dels mateixos encunys.

Figura 2. Pes: 11,28 g.

Figura 3. Pes: 10,80 g, posició dels encunys 4 h.

Obtenim una mitjana de pes d'11,02 g i una desviació típica de 0,202.

En elles es veié clarament que la llegenda era OLKAIRUN.

Nosaltres la publicàrem en el nostre Corpus³ 260, 1.

En el nostre nou estudi⁴ veiérem que l'encuny d'anvers de les monedes d'Ol-

1. A. ALDECOA, «Nueva leyenda ibérica», *Numisma*, núm. 73 (1965), p. 16-17.

2. M. GARCÍA GARRIDO i L. VILLARONGA, «Las monedas de la Celtiberia», *Gaceta Numismática*, núm. 86-87 (1987), p. 35-63.

3. L. VILLARONGA, *Corpus Nummum Hispaniae ante Augusti aetatem*, Madrid, 1994, 520 p.

4. L. VILLARONGA, «Las emisiones monetarias con el tipo de cabeza vascona», *Studia Palaeohispana et Indogermanica J. Untermann ab amici hispanicus oblata, Aurea Saecula*, núm. 10 (1993), p. 297-318.

kairun és el mateix que l'usat en l'emissió de Barskunes, l'A3, figura 5. Creiem que l'encuny d'aquestes monedes és el mateix, malgrat que és difícil d'assegurar-ho, però amb tota seguretat són tan pròxims que són obra del mateix artista.

En tornar a l'estudi d'aquestes monedes amb el cap típic bascó, ens hem trobat amb un nou detall comú en totes elles. Es tracta de la línia baixa del coll que s'allarga per davant i per darrere corbant-se cap endins, com si fos un guarniment.

Aquest detall és comú en les monedes de Barskunes, Corpus 249, 1, 2 y 3; Arsaos; 252, 1 i 2; Kueliokos 259, 1; Turiasu 262, 1, i Olkairun 260, 1. Creiem important aquest detall que demostra que són obra del mateix taller.

En aquest estat de la qüestió, hem afegit a l'estudi el divisor que atribuirem a la seca d'Olkairun, tot considerant el segon signe com a L, en preferència a d'altres interpretacions.

La descripció és la següent:

a/ cap viril barbat a la dreta de tipus bascó.

r/ cavall galopant a la dreta, a sobre creixent, i al dessorra dos signes ibèrics, que interpretem per OL.

Pes: 4,63 g Ø: 19 mm MAN⁵ 2329. Corpus 260, 2. Figura 4.

De les monedes amb el tipus bascó, sols coneixem el divisor de Kueliokos, que porta la llegenda abreujada en un sol signe, el K, Corpus 259, 3.

Aquesta moneda és coneguda des de fa molt de temps, tot i que varia la interpretació del segon signe:

Lorichs,⁶ làmina 17, núm. 7, interpreta M.

Delgado,⁷ recull la moneda de Lorichs, CXLV, 2, interpreta T.

Hübner,⁸ en el núm. 104, llegeix M.

Heiss⁹ llegeix N, làmina XXXII.

A les postals del MAN es veu clarament L. Figura 6.

Vives,¹⁰ làmina LX, seca 84, interpreta I, però no es veu res.

Navascués,¹¹ núm. 2329, llegeix N, la mateixa opinió que la de Carmen Alfaró. Figura 7.

Nosaltres interpretem L acceptant la il·lustració de la postal del MAN.

Presentem dues ampliacions del revers, figures A i B, amb diferent il·luminació. Nosaltres veiem una L, el segon traç de la qual presenta un afegit cap a

5. J.M. NAVASCUES, *Las monedas hispánicas del MAN de Madrid. I Ciclo griego e ibero-romano*, Barcelona, 1969.

6. G.D. LORICHS, *Recherches numismatiques concernant principalement les monnaies celtiberiennes*, Paris, 1852.

7. A. DELGADO, *Nuevo método de clasificación de las Medallas Autónomas de España*, vol. 2, Sevilla, 1876.

8. A.E. HUBNER, *Monumenta Linguae Ibericae*, Berlín, 1893.

9. A. HEISS, *Description générale des Monnaies Antiques de l'Espagne*, Paris, 1870.

10. A. VIVES, *La Moneda Hispánica*, Madrid, 1926.

11. J.M. NAVASCUES, J. M., *Las monedas hispánicas del MAN de Madrid. I Ciclo griego e ibero-romano*, Barcelona, 1969.

1

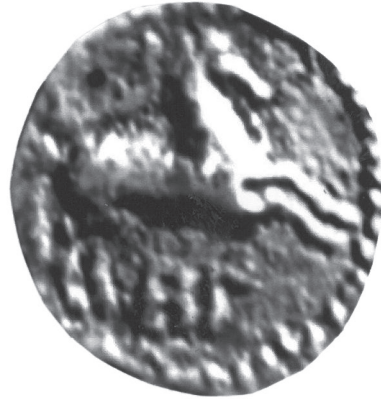
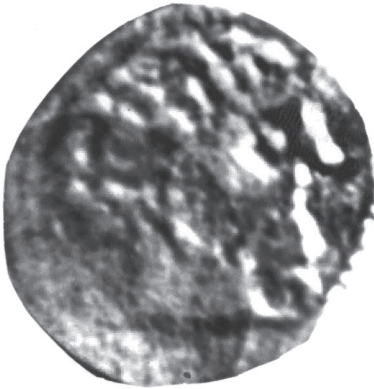
2

3

4

6

5

7

la dreta, que és el que ha fet suposar la forma de N, i encara es troba un altre traç, que és el que ha fet suposar la I ibèrica.

Veiem una homogeneïtat entre les tres monedes i el divisor; si la lectura d'aquest fou OL, seria l'inici de la llegenda; en cas que fos una N, tindriem el primer i darrer signe de la llegenda, ambdues coses possibles.